

ber faa, at det med god Vilje fra alle Sider vil blive muligt, at vi selv om vi tage dette mere med, dog kunne faa en Reform gennemført i denne Samling. Men kan dette ikke ske, maa vi heller vente til næste Aar og faa se at faa et rigtig godt Udbytte ud af vort Arbejde.

Berntsen: Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen) udtalte i Gaar sin stærkeste Misfornøjelse med det foreliggende Lovforslag. Der var saa godt som ikke en eneste Paragraf i dette Lovforslag, som fandt Naade for hans Dine. Det skulde da være § 26, der indeholder en Bestemmelse om, at Kjøbenhavns Kommune i Fremtiden til sit Skolevæsen skal aarlig have 170,000 Kr. af Statskassen. Den eneste Indvending, det ærede Medlem havde derimod, var, at Summen var for lille. Se, deri ligne alle kjøbenhavnske Rigsdagsmænd hinanden, Socialister saavel som Højremænd. Hvor det gælder at stifte Penge til Kjøbenhavns Kommune af Statskassen, hænge de alle sammen som Urtehaln. Det gør mig ondt at maatte betro det ærede Medlem, at jeg tror, at denne Paragraf, som han synes bedst om af dem alle, vil have stor Bankefærdighed ved at gaa igennem her i Salen. Jeg for mit Vedkommende finder ingen Anledning til at indføre en saadan Bestemmelse i Loven. Thi er der nogen Kommune i Kongeriget Danmark, som nyder godt af Statskassen, er det Kjøbenhavns Kommune. Ser man paa den højere Undervisning, har den for Statens Regning de højere Undervisningsanstalter, Universitet, polyteknisk Læreanstalt o. s. v., og hvad det almindelige Skolevæsen angaar, danner jo Kjøbenhavns Kommune en lille Stat i Staten med et fuldkomment kommunalt Selvstyre (som ingen anden Kommune her i Landet. (Trier: Nej!) Naa, det ærede Medlem vil have noget mere. Men da han er Medlem af Kommunalbestyrelsen, haaber jeg, at han ad den Vej vil søge at udvide denne Ret. Man kan ikke negte, at paa Skolevæsenets Omraade staar Kjøbenhavns Kommune mere frit end nogen anden Kommune her i Landet. Jeg skal ogsaa nævne, at man her har saa udmærket gode Undervisningsmidler som de store Museer, hvortil Børnene have fri Adgang; det er jo udmærkede Hjælpebidler for Undervisningen f. Eks. i Historie. Jeg skal ikke nævne de andre Begunstigelser, som Kjøbenhavns Kommune har, det ligger ikke for her. Jeg skal kun i al Almindelighed sige, at mig forekommer det ikke, at Kjøbenhavns Kommune her har noget Krav paa Statskassen. Det ærede Medlem udtalte sig endvidere om sit Ideal af et

Fremtidsstolevæsen. Idealet for en Ordning af vort Almueftolevæsen maatte efter hans Mening være en Fællesskole, hvortil alle Børn i hele Landet lige fra Ministerens ned til Sogneraadshformandens ved Lovens Tvang maatte pibstes til at gaa. Da jeg hørte det fra det ærede Medlems Side, undrede jeg mig over, at stærkt modsatte Anskuelser kunde rummes i et Menneskes Sjel. Det ærede Medlem er jo Medlem af et Parti, som har skrevet Ordet Frihed som Nr. 1 paa sin Fane. Men hvorledes kan det da forenes med den yderste Grad af Skoletvang? Thi fulgte vi det ærede Medlem, vilde al personlig Frihed være gaaet sløjten med det samme. Jeg for mit Vedkommende vilde finde det oprørende, at jeg, hvis jeg boede i en Landkommune, hvor der var en Lærer, som hylbode fritænkeriste Anskuelser, skulde være tvungen til at sætte mine Børn i hans Skole, og at jeg ikke for mine egne Penge skulde have Lov til at antage en Lærer eller Lærerinde til at undervise mine Børn overensstemmende med mine Anskuelser. Det vilde jeg anse for et Tyranni, som jeg altid vil protestere imod. Og hvis man vil vende Forholdet om, hvis man vil tænke sig, at irreligiøse Folk bo i et Skoledistrikt, der har en pietistisk eller grundtvigsk Lærer, hvis kirkelige Anskuelse, de misbillige, saa vilde jeg anse det for højst ubarmhertigt og urigtigt at tvinge disse Forældre til under Lovens Tvang at lade deres Børn undervise af en Lærer, med hvem de ikke nære Spor af Overensstemmelse. Derfor siger jeg: Frihed er, hvad der tjener os bedst paa dette Omraade. Den ærede Rigsdagsmands Anskuelse staar jo ogsaa i fuldstændig Strid baade mod Grundlovens Bestemmelse i dens § 85 og med hele det Grundlag, hvorpaa vort nuværende Almueftolevæsen hviler. Thi her i Landet have vi ikke mere Skoletvang. Den sidste Rest af Skoletvungen forsvandt ved Loven af 2den Maj 1855, og jeg siger heldigvis; jeg ønsker ikke at faa den tilbage igen. Nu have vi kun Undervisningspligt. Samfundet, Staten kræver, at enhver Fader eller Børge skal sørge for, at hans Barn har et vist Maal af Kundskab, men Maaben, hvorpaa Børnene faa deres Kundskab, er det, vel at mærke, overladt til enhver selv at bestemme. Det anser jeg for et stort Gode, som jeg ikke paa nogen Maade vil, at vi skulle komme bort fra. Derfor har jeg ikke villet undlade at udtale som min Overbevisning, at jeg er i bestemt Modstrid med det Princip, som det ærede Medlem vilde gøre sig til Talsmand for, nemlig den tvungne Skoletvang og fælles Undervisning af alle Børn. Det ærede Medlem mente, at hvis vi ind-